ДОШКІЛЬНА, ПОЧАТКОВА І СЕРЕДНЯ ОСВІТА НА ШЛЯХУ РЕФОРМУВАННЯ

DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.1-94.2021.02>

УДК 373:3/5.091.2:613

Таміла Бережна,
кандидат педагогічних наук,
вчений секретар,
Державна наукова установа
«Інститут модернізації змісту освіти»,
Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-4626-6133

СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ УЧИТЕЛЯ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

У статті проаналізовано наукові підходи до визначення поняття «готовність учителів до професійної педагогічної діяльності» та висвітлено погляди дослідників щодо поняття «готовність учителя до здійснення здоров'язбережувальної діяльності».

Розкрито сутність поняття «готовність учителя до проведення здоров'язбережувальної діяльності», визначено та описано її структурні компоненти.

Ключові слова: *готовність, здоров'язбережувальна діяльність, структурні компоненти здоров'язбережувальної діяльності, мотиваційний компонент, когнітивний компонент, емоційно-ціннісний компонент, практично-діяльнісний компонент, знання, уміння.*

Постановка проблеми. Цінність педагогічної професії є неперехідною як в умовах стабільності, так і в умовах соціальних змін, хоча зміст, сутність і специфічні її характеристики змінюються. Учитель нині, як і раніше, виконує функції вихователя нового покоління, організовує навчальну та позаурочну діяльність учнів, пропагує суспільно-гуманістичні та психолого-педагогічні знання серед батьків та громадськості.

Український педагог В. Сухомлинський зазначав «Учитель повинен знати і відчувати, що на його совісті – доля кожної дитини, що від його духовної культури та ідейного багатства залежить розум, здоров'я, щастя

людини, яку виховує школа» [17]. Ці ідеї є актуальними й нині, з огляду на те, що особливої уваги потребує питання підвищення компетентності педагогічного колективу, підготовки вчителів до здоров'язбережувальної діяльності у загальноосвітньому навчальному закладі як складової їхніх професійних обов'язків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розробки, вдосконалення змісту, форм і методів організації професійної підготовки вчителів, формування їх фахової компетентності представлено в дослідженнях О. Комар, С. Литвиненко, І. Осадченко, О. Писарчук, О. Сороки, О. Ярошинської та ін.

Дослідники М. Божик, Ю. Бойко, П. Джуринський, Н. Карапузова репрезентують способи реалізації здоров'язбережувальної стратегії в процесі підготовки майбутніх учителів, проте як науковці М. Дедловська, Б. Долинський, О. Діканова, О. Осолодкова, О. Савченко, Н. Урум, О. Філіп'єва досліджують формування готовності вчителів до застосування здоров'язбережувальної стратегії у закладі освіти.

Зарубіжні дослідники увагу приділяють питанням фізичного та психічного благополуччя учнів (А. Antonovsky, І. Blumberg), організації навчання на засадах здоров'язбереження (Т. Brandon, Е. Clausson), а також і питанням підготовки вчителів до здоров'язбережувальної діяльності (J. Murray, А. Wenger, Е. Downes, S. Terrazas).

Сучасна освіта потребує висококваліфікованих, досвідчених, компетентних професіоналів, які володіють глибокими педагогічними знаннями, надбаннями національної та світової культури. Саме вони здатні працювати в нових умовах, постійно шукати найефективніші шляхи, засоби навчання, виховання й формування громадян, які зможуть духовно відродити Україну. Крім того, учитель має усвідомити, що наше майбутнє – за здоровими людьми, адже лише фізично і морально здорова людина здатна творити та приносити користь людям. Тому саме, провідна роль у реалізації здоров'язбереження учнів і належить учителям.

Мета статті – проаналізувати різні підходи науковців до тлумачення поняття «готовність учителя до здоров'язбережувальної діяльності» та виділити її основні компоненти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Уже на початку ХХ століття у вітчизняній педагогіці спостерігалася тенденція до створення національного ідеалу вчителя. Ідеальним вважали такого педагога, який був духовно довершеною особистістю, професіоналом, а також комунікабельним, високоморальним та ерудованим. В усі часи перед українським учителем стояло завдання знати історію, мову, культуру і традиції рідного народу, мати чітку громадянську позицію, пробуджувати національну й політичну свідомість учнів та їхніх батьків. Проте, нині ідеал учителя істотно не змінився. Йому, як і раніше, необхідно володіти високим рівнем знань у галузі педагогіки, психології, політики, історії, філософії, промисловості, управління та вміти доступно й у цікавій формі передавати їх дітям. Окрім того, учитель має бути здатним здійснювати особистісно-орієнтований підхід і забезпечувати гарне самопочуття і безпеку кожного учня на уроці та ін.

На думку Ю. Завалевського [8] творчий вчитель завжди зможе зацікавити учнів завданнями, викликати в них інтерес до навчального предмета, а також актуалізувати й поглибити їхні знання.

Для того, щоб визначити поняття «готовність учителя до здоров'язбережувальної діяльності» нам необхідно дослідити різні підходи науковців до тлумачення самого поняття «готовність».

Так, готовність учителя у педагогічній літературі розглядається з різних позицій, зокрема, як: умова та регулятор діяльності, психологічний стан, установка, особистісне утворення, ставлення, наявність певних потреб, синтез властивостей особистості тощо.

Ми погоджуємося із думкою Б. Ананьєва, що готовність починає формуватися ще до початку професійної (трудової) діяльності, а надалі розвивається разом із професійною працездатністю як потенціалом основної діяльності [1, с. 23].

У своїх працях із дослідження установки особистості Д. Узнадзе наголошував, що готовність – суттєва ознака установки, що виявляється в усіх випадках поведінкової активності суб'єкта [18, с. 137].

Готовність – це складне особистісне утворення, багаторівнева та багатопланова система якостей і властивостей особистості, що в сукупності дають змогу суб'єкту ефективно виконувати конкретну діяльність, – стверджує дослідник В. Моляко [14, с. 12].

Дослідниця А. Ліненко дотримується думки, що готовність – це цілісне стійке особистісне утворення, яке характеризується емоційно-когнітивною та вольовою мобілізацією суб'єкта в момент включення його у певний вид діяльності [12].

З огляду на ідеї І. Шапошнікової, готовність майбутнього вчителя початкових класів до педагогічної діяльності базується на психологічній, педагогічній і предметній підготовці, що передбачає насамперед сформованість особистісних якостей педагога [19, с. 152].

Такої самої думки дотримується В. Ортинський, який розглядає готовність до професійної педагогічної діяльності як професійну кваліфікацію та певну сукупність особистісних якостей і властивостей [15, с. 453].

На думку В. Сластьоніна, готовність є особливим психічним станом, який характеризується наявністю в суб'єкта образу, структури певної дії та постійної направленості свідомості на її виконання. Дослідник виділяє у складі професійної готовності, по перше, психологічну, психофізіологічну та фізичну готовність, а по друге – науково-теоретичну та практичну готовність [16, с. 16].

Теоретична готовність це – система знань, необхідних для здійснення діяльності, а практична готовність – наявність аналітичних, прогностичних, проєктивних та рефлексивних умінь. При цьому готовність, у його розумінні, складається із різного виду установок на усвідомлення певного завдання, моделі вірогідної поведінки, визначення спеціальних способів діяльності,

оцінки своїх можливостей у їх співвідношенні з труднощами й необхідністю досягнення певного результату [16, с. 16].

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності І. Дичківська розуміє як особливий особистісний стан, що передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості і рефлексії [5, с. 335].

Поняття «готовність» А. Капська, трактує як позитивне ставлення, інтерес, стійкість мотиву педагогічної діяльності, спрямованість на діяльність; знання та уявлення про особливості діяльності, вимоги до особистості вчителя; володіння знаннями, вміннями, процесами аналізу, синтезу, порівнянь, узагальнень; самооцінювання своєї діяльності, рівня підготовки до неї та адекватність розв'язання професійних завдань [9].

Готовність розглядається у працях Н. Кузьміної, яка вважає, що психологічна готовність охоплює запас професійних знань, умінь і навичок; а також властивості особистості: переконання, педагогічні здібності, інтереси, професійну пам'ять, мислення, увагу, педагогічну спрямованість думки, працездатність, емоційність, моральний потенціал особистості, що мають забезпечити успішне виконання професійних функцій [11, с. 22].

Зазначимо: в психолого-педагогічних працях готовність визначається як активно-діяльнісний стан особистості, установка на певну поведінку, мобілізація сил на виконання завдання.

Феномен готовності досліджувала І. Якиманська, яка виділила тривалу й ситуативну готовність, що залежить від типу вищої нервової діяльності, індивідуальних здатностей особистості й умов протікання діяльності [20, с. 28].

Дослідниця вважає готовність особистісним станом, що має три види: достатній, підвищений і знижений: стан достатньої готовності притаманний людині перед повсякденною, звичною роботою; стан підвищеної готовності збуджується новизною і творчим змістом роботи, нетрадиційним

стимулюванням, гарним фізичним самопочуттям тощо; неадекватна емотивність особистості, що спричиняє нездатність, абстрагованість уваги, помилковість дій – це стан зниженої готовності [20, с. 28].

З позиції О. Безпалько, готовність охоплює комплекс взаємопов'язаних мотиваційно-ціннісних, когнітивно-інтелектуальних та операційно-діяльнісних детермінант неперервного професійного зростання педагога, що забезпечують оптимальну реалізацію самоосвіти, самовиховання, самоактуалізації в його професійній діяльності [3, с. 19].

У структурі готовності до професійної діяльності Д. Узнадзе, виокремив три взаємопов'язаних компоненти: а) когнітивний на основі якого здійснюється інтеграція уявлення про різні види діяльності; б) мотиваційно-змістовний, що забезпечує ініціацію процесу діяльності; в) саморегулятивний на основі якого визначається здатність людини протистояти тиску зовнішніх обставин [18, с. 45]. Отже, їх використання може стати дієвим ресурсом у реалізації завдань підготовки учителів до здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти.

Дослідники М. Дьяченко та Л. Кандилович у структурі готовності виділяють такі взаємопов'язані між собою компоненти: мотиваційний – виражається у наявності потреби успішно виконувати поставлене завдання, інтересі до об'єкту діяльності, способах її здійснення, прагнення до успіху; орієнтаційний – охоплює знання й уявлення про особливості та умови діяльності; операціональний – передбачає володіння способами та прийомами діяльності, вміннями та навичками; вольовий – характеризує внутрішню потребу в управлінні діями; оцінювальний – передбачає самооцінку своєї підготовленості [6, с. 35]. Науковці визначили компоненти та їх особливості. Їх характеристика дала можливість зробити висновок, що оцінювальний є одним із дієвих компонентів, оскільки він спрямований на самооцінку діяльності вчителя.

Зі свого боку, Н. Іпполітова у структурі готовності майбутнього вчителя до професійної педагогічної діяльності виділяє три взаємопов'язані компоненти: особистісний – характеризує ступінь морально-педагогічної

готовності вчителя до професійної діяльності, відображає ступінь сформованості ціннісних орієнтацій, інтересу до професії, рівень розвитку мотивації до педагогічної діяльності; когнітивний відображає поінформованість педагога щодо сутності та змісту педагогічної діяльності, рівень загальнопедагогічних, методичних, спеціально-предметних знань, необхідних для здійснення ефективної професійно-педагогічної діяльності; праксиологічний – характеризує професійні вміння і навички, необхідні для реалізації функцій педагогічної діяльності та забезпечення її ефективності [7].

Авторка, на нашу думку, вмотивовано звертає увагу на професійні вміння і навички вчителя, необхідні для реалізації функцій педагогічної діяльності.

Дослідниця Н. Мазур також обстоює певні компоненти готовності. Когнітивний компонент готовності вчителя до моніторингу навчальних досягнень учнів представлений сукупністю знань (загальнокультурних, природничо-наукових, психолого-педагогічних, спеціальних); практичний компонент охоплює сукупність знань, що дають змогу вчителю визначити цілі проведення моніторингових процедур, вибирати методики та інструментарій для їх проведення, збирати та аналізувати отримані дані, корегувати індивідуальні траєкторії розвитку учня та вдосконалювати власні професійні компетенції.

Мотиваційний компонент готовності забезпечує цілісний характер цього утворення, характеризує професійно-педагогічну спрямованість особистості вчителя [13].

Отже, аналіз наукової літератури з проблеми готовності до професійної педагогічної діяльності засвідчив, що більшість дослідників у структурі готовності виокремлюють знання, вміння, певний досвід їх застосування на практиці, позитивне ставлення до професії вчителя, стійкі мотиви педагогічної діяльності, наявність професійно важливих якостей особистості, що виявляються у повсякденній діяльності вчителя.

Таким, зважаючи на різні підходи до визначення поняття готовності до професійної педагогічної діяльності більшість науковців розглядають його як засвоєння і опанування вчителем професійних функцій. Однак, ближчими до нашого розуміння готовності вчителів до здоров'язбережувальної діяльності є трактування готовності на основі особистісного стану.

З огляду на це, ми вважаємо, що готовність учителів до здоров'язбережувальної діяльності варто розглядати як складову їх готовності до професійної діяльності; це поняття трактуємо як діяльнісний стан, сформований на основі знань, потреб і ставлень, умінь і навичок, власного досвіду щодо збереження і зміцнення здоров'я дітей у закладі освіти. Вчитель повинен володіти професійними знаннями і вміннями, бути здатним творчо змінювати свою особистість на основі використання психолого-педагогічних знань, опанування об'єктивних духовно-моральних цінностей суспільства, з урахуванням власної індивідуальності особистості.

Як зазначає І. Бех значущим у професійній діяльності сучасного вчителя є поглиблене самопізнання, співвідношення своїх особистісних особливостей з вимогою гуманістичної орієнтації у педагогічній взаємодії [4, с. 85].

Підготовка вчителя до здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти спрямована на формування в нього таких особистісних якостей, знань і умінь, як: моральних якостей (громадянськості, принциповості, працелюбності, чесності); педагогічної майстерності, широкої ерудиції, критичного мислення, моральних переконань); розвинених комунікативних властивостей (чуйності, доброти, вміння співчувати і розуміти іншу людину); високої загальної культури (широти кругозору, розуміння і знання творів мистецтва; розвиненого мовлення, привабливого зовнішнього вигляду; умінь розв'язувати конфліктні ситуації) тощо. Учитель, повинен володіти системою здоров'язбережувальних знань, відзначатися ціннісним ставленням до власного здоров'я як вищої цінності, розуміти необхідність його збереження і зміцнення власним громадянським обов'язком.

Для об'єктивного оцінювання готовності вчителів до здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти необхідно визначитися з її структурою: компонентами, критеріями і показниками. Зважаючи на багатоаспектність проблеми готовності до професійно-педагогічної діяльності, більшість дослідників відзначають складність структури готовності, тлумачать її як цілісну, стійку систему взаємопов'язаних, взаємозалежних, взаємозумовлених компонентів. Зважаючи на досліджуваний напрям професійно-педагогічної діяльності науковці визначають різні компоненти готовності.

Науковець М. Козуб розуміє готовність майбутнього вчителя до здійснення здоров'язбережувальної діяльності як інтегративне утворення особистості, що має системну організацію, складну, багаторівневу структуру, розглядається як цілісна взаємодія і взаємопроникнення фізичного, мотиваційного, когнітивного, практичного (операційно-діяльнісного) і рефлексивного компонентів. Їхня сформованість визначає здоров'язбережувальний характер і логіку організації та здійснення педагогічної діяльності, потреба та спрямованість професійно-особистісного зростання майбутнього вчителя фізичної культури [10].

Зважаючи на ці напрацювання, ми у готовності вчителя до здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти виокремили такі компоненти: когнітивний, емоційно-ціннісний та практично-діяльнісний.

Когнітивний компонент готовності вчителів до здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти представлений сукупністю знань (загальнокультурних, природничих, психолого-педагогічних, спеціальних), необхідних учителю.

Цей компонент готовності передбачає підвищення рівня професійної компетентності вчителя з питань здоров'язбереження. Вважаємо, що з метою здоров'язбереження учнів вчителю потрібні знання з різних галузей наук, інтегровані в єдину систему уявлень про здоров'я і здоровий спосіб життя;

знання про способи зміцнення і збереження здоров'я, базовими серед яких є знання психолого-педагогічного та методичного профілів.

Ефективна здоров'язбережувальна діяльність вчителя ґрунтується на оволодінні ним теорією й методикою формування культури здоров'я, а також системою знань, необхідних для здійснення здоров'язбережувального освітнього процесу і спрямованих на вивчення: нормативно-правового забезпечення системи збереження здоров'я дітей; закономірностей та особливостей їх духовного, фізичного і психічного розвитку; умов життєдіяльності; факторів ризику для здоров'я; ресурсів збереження, зміцнення та відновлення здоров'я; здоров'язбережувальних технологій.

Важливим також є обізнаність учителів щодо взаємозв'язку фізіологічної та соціальної зрілості, структурних і функціональних особливостей опорно-рухового апарату, серцево-судинної та дихальної систем. Ці знання необхідні для обґрунтування режиму рухової активності, а також вирішення питань, пов'язаних із проблемами інтелектуальних та емоційних перевантажень, гіподинамії.

Емоційно-ціннісний компонент визначається емоціями, цінностями, потребами, розвитком соціально ціннісних та особистісно значущих мотивів до дії. Він характеризує професійно-педагогічну спрямованість особистості вчителя на основі усвідомлення соціальної значущості проблеми здоров'язбереження та спрямовує вчителя до здійснення певного виду діяльності. Його складовими є ціннісні орієнтації вчителя, ціннісне та відповідальне ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих, потреба у здоров'язбереженні учнів, відчуття і забезпечення комфорту та безпеки у закладі освіти. Цей компонент охоплює цільові настанови, спрямовує на реалізацію мети, спонукає до співпраці, забезпечує передумови для творчої діяльності.

Практично-діяльнісний компонент визначається як сукупність умінь та навичок, що дають змогу вирішувати завдання під час здоров'язбережувальної діяльності з учнями: організація здоров'язбережувального освітнього процесу;

вміння проводити діагностику рівня індивідуального здоров'я з урахуванням психосоматичних, конституційних і соціально-духовних особливостей особистості; здійснювати систему рекреаційних та корекційних заходів щодо педагогічних технологій, що враховують вік, соціальне та екологічне середовище; забезпечити соціально-гігієнічні умови життєдіяльності учнів. Цей компонент охоплює також комунікативні вміння, здатність використовувати різні механізми формування міжособистісних взаємин учасників освітнього процесу, створювати сприятливу емоційну атмосферу, виявляти гнучкість у вирішенні конфліктних ситуацій.

Критеріям готовності нами добрані показники, які представлені у табл. 1.

Таблиця 1.

Компоненти, критерії та показники готовності вчителів до формування здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти

<i>Компоненти</i>	<i>Критерії</i>	<i>Показники</i>
<i>Когнітивний</i>	Знання основ збереження здоров'я учнів у закладі освіти	Знання про санітарно-гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу у закладі освіти
		Знання про здоров'язбережувальні технології
		Усвідомлення впливу освітнього середовища на здоров'я учнів
<i>Емоційно-ціннісний</i>	Ставлення до здоров'я учнів	Ставлення до здоров'я, здорового способу життя
		Потреба у формуванні здоров'язбережувальній діяльності у закладі освіти
		Відповідальність вчителя власне здоров'я та здоров'я учнів
<i>Практично-діяльнісний</i>	Сформованість готовності до здоров'язбереження	Дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час організації освітнього процесу
		Впровадження здоров'язбережувальних технологій
		Активізація співпраці з батьками з питань здоров'язбереження дітей

Отже, готовність визначається у діях, що виявляються шляхом організаторських та комунікативних умінь. Сформованість компонентів

свідчить про високий рівень готовності вчителів до здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти, що відображається в професійній компетентності вчителя.

Отже, формування готовності вчителів до здоров'язбережувальної діяльності має відбуватися за напрямками, що характеризують структурні компоненти: систематичне оновлення й поповнення знань, необхідних для формування в учнів основ культури здоров'я; підвищення їх мотивації; планова робота з набуття відповідних умінь та практичних навичок щодо вирішення завдань під час здоров'язбережувальної діяльності.

Розуміння сутності компонентів готовності вчителя до здоров'язбереження дає змогу визначити відповідні критерії.

Когнітивному компоненту готовності вчителів до здоров'язбережувальної діяльності відповідає критерій «знання основ збереження здоров'я учнів у закладі освіти», що характеризується реальним рівнем знань про санітарно-гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу у закладі освіти, здоров'язбережувальні технології та вплив освітнього середовища на здоров'я учнів.

Критерій «ставлення до здоров'я учнів» відповідає емоційно-ціннісному компонентові і дозволяє визначити ставлення вчителя до здоров'я учнів, здорового способу життя, а також ступінь відповідальності вчителя власне здоров'я та здоров'я учнів.

Цей критерій дає змогу визначити потребу у здоров'язбережувальній діяльності та розглядати її як усвідомлену й реалізовану дію вчителя, спрямовану на забезпечення умов навчання, психологічного комфорту та безпеки у закладі освіти.

Обрання критерію «сформована готовність до здоров'язбереження» зумовлене розумінням необхідності проведення здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти, дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час організації освітнього процесу. Важливими показниками цього критерію є

впровадження здоров'язбережувальних технологій; активізації співпраці з батьками з питань здоров'язбереження дітей.

На основі цього критерію визначається ступінь відповідальності вчителя за сформованість здоров'язбережувального середовища у закладі освіти та проведення здоров'язбережувальної діяльності.

На основі запропонованих критеріїв та показників нами розроблено три рівні готовності вчителів до формування здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти: високий, середній, низький.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Отже, якісна освіта базується на високому рівні професійної компетентності та підготовці вчителя, у вмінні організувати освітній процес, сформувати здорові стосунки спілкування в колективі учнів, колег, батьків та створити здоров'язбережувальне середовище у закладі.

Розробляючи програму підготовки вчителів до формування здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти, спираючись на психолого-педагогічну науку, необхідно враховувати передовий педагогічний досвід вчителів-практиків, які застосовують здоров'язбережувальні технології в освітньому процесі та прийоми, які допоможуть знайти свої підходи до вирішення тієї ж проблеми і досягти успіху.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів розв'язання проблеми формування здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти. Перспективним вважаємо: вивчення процесу формування здоров'язбережувальної діяльності у закладі освіти; посилення здоров'язбережувального аспекту освітнього процесу у закладі освіти; удосконалення змісту, форм і методів роботи з учнями та підготовки вчителів щодо питань здоров'язбереження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания: науч. пособие. СПб, 2001. 288 с.

2. Аникеева Т. В. Образовательная среда школы как условие профессионального самоопределения старшеклассников: автореф. дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.01. СПб, 2001. 220 с.
3. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методичні основи: монографія. К.: Наук. світ, 2006. 363 с.
4. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади [наук. вид.]. К. : Либідь, 2003. 338 с.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
6. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Психологические проблемы готовности к деятельности. Минск, 1976. 174 с.
7. Ипполитова Н. В., Колесников М. А., Соколова Е. А. Система профессиональной подготовки студентов педагогического вуза: личностный аспект: монография. Шадринск: Исеть, 2006. 236 с.
8. Завалевський Ю. І. Теоретико-методичні засади формування вчителя як конкурентоспроможного фахівця в процесі інноваційної діяльності: дис... д-ра. пед. наук: спец. 13.00.04. Харків, 2015. 365 с.
9. Капська А. Й. Педагогіка живого слова: навч.-метод, посібник. Київ: ІЗМН, 1997. 304 с.
10. Козуб М. В. Формирование профессиональной готовности будущих учителей физической культуры к осуществлению здоровьесберегающей деятельности в школе: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Елец, 2007. 221 с.
11. Кузьмина Н. В. Педагогическое мастерство учителя как фактор развития способностей учащихся. Вопросы психологи. 1984. № 1. С. 20–26.
12. Линенко А. Ф. Теорія і практика формування готовності студентів педагогічних вузів до професійної діяльності: автореф. дис. ... д-ра. пед. наук: спец. 13.00.04. Київ, 1996. 44 с.
13. Мазур Н. П. Поняття готовності та визначення структурних компонентів готовності майбутніх вчителів інформатики. URL: http://www.kspu.kr.ua / download/conf2013/section5/ article_mazur.pdf
14. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці. К.: Знання. 1989. 48 с.
15. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ, 2009. С. 450–471.
16. Слостенин В. А. Профессиональная готовность учителя к воспитательной работе: содержание, структура, функционирование. Процесс подготовки учителя в системе высшего педагогического образования: межвуз. сб. науч. трудов / под ред. В.А. Слостенина. Москва: 1982. С. 14–28.
17. Сухомлинський В. О. Духовний світ школяра. Твори: В 5–ти т. Т. 1. С. 209–396.
18. Узнадзе Д. Н. Общая психология / под ред. И.В. Имедадзе. СПб.: Питер, 2004. 413 с.

19. Шапошнікова І. М. Засоби реалізації завдань практичної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Наукові записки. Серія: Історичні та педагогічні науки: Вип. 46. М-во освіти і науки України, НПУ імені М. П. Драгоманова / відп. ред. М. І. Шкіль; укл. П. В. Дмитренко, Л. Л. Макаренко. Київ: НПУ, 2002. С. 150–155.

20. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение. Москва: Наука, 1996. 278 с.

Стаття надійшла до редакції 14.04.2021

Tamila Berezhna. Some aspects of teachers' readiness for health activities in educational institution.

In the article revealed different approaches to the definition of teachers' professional readiness to educational activities based on the theoretical analysis of scientific and educational literature. And also described different views of researchers about the readiness of the future teacher to realization of healthy environment activities. In particular, disclosed the essence of the concept of readiness of teachers to formation of to realization of healthy environment activities. Described structural components of the teachers' readiness of readiness to carry out health activities are identified and described.

Key words: *readiness, structural components, healthy environment, cognitive component, emotional and evaluative component, almost-activity component, knowledge, skill.*

REFERENCES

1. Ananiev B. G. (2001). Chelovek kak predmet poznaniia: nauch. posobie. St. Petersburg, Russia, 2001. 288 s. [in Russian].
2. Anikeeva T. V. (2001). Obrazovatelnaia sreda shkoly kak uslovie professionalnogo samoopredeleniia starsheklassnikov: diss. ... kand.ped. nauk. St. Petersburg, Russia. 2001. 220 s. [in Russian].
3. Bezpalko O. V. (2006). Organizatsiia sozialno-pedagogichnoi roboty z ditmy ta moloddii u teritorialnii gromadi: theoretychno-methodologichni osovy: monographiia. Kyiv, Ukraine: Nauk. svit. 2006. 363 s. [in Ukrainian].
4. Bekh I. D. (2003). Vychovannia osobystosti: u 2 kn. Kn. 2: Osobystisno orientoivanyi pidkhid: theoretyko-technologichni prinzyipy: nauk. vyd. Kyiv, Ukraine: Lybid. 2003. 338 s. [in Ukrainian].
5. Dychkivska I. M. (2004). Innovacijni pedagogichni tehnologiyi: navch. posib. Kyiv, Ukraine: Akademvydav. 2004. 352 c. [in Ukrainian].
6. Dyachenko M. I. (1976). Psichologicheskyye problemy gotovnosti k deyatel'nosti. Minsk, Belorussia, USSR. 1976. 174 c. [in Russian].
7. Ippolitova N. V., Kolesnikov M. A., Sokolova E. A. Sistema professional'noj podgotovki studentov pedagogicheskogo vuza: lichnostnyj aspekt: monografiya. Shadrinsk: Iset', 2006. 236 s. [in Russian].
8. Zavalevs'kyj Yu. I. Teoretyko-metodychni zasady formuvannya vchyteleya yak konkurentospromozhnogo faxivcya v procesi innovacijnoyi

diyal'nosti: dy's...d-ra. ped. nauk: specz. 13.00.04. Xarkiv, 2015. 365 s. [in Ukrainian].

9. Kapska A. I. (1997) Pedagogika zhyvogo slova: navch.-metod, posibnyk. Kyiv, Ukraine: IZMN. 1997. 304 s. [in Russian].

10. Kozub M. V. Formirovanie professional'noj gotovnosti budushhih uchitelej fizicheskoy kul'tury k osushchestvleniju zdorov'esberegajushhej dejatel'nosti v shkole: diss. ... kand. ped. nauk: 13.00.08. Elec, 2007. 221 s. [in Russian].

11. Kuzmina N. V. (1984). Pedagogicheskoe masterstvo uchitelja kak faktor razvitiia sposobnostey uchashhihsia. Voprosy psichologii, 1, 20–26. [in Russian].

12. Linenko A. F. (1996). Teoriia i praktika formuvannia gotovnosti studentiv pedagogichnyh vuziv do profesiynoi diialnosti: avtoref. dys. ... dok. ped. nauk. Kyiv, Ukraine. 1996. 44 s. [in Ukrainian].

13. Mazur N. P. Poniattia gotovnosti ta vyznachennia strukturnykh komponentiv gotovnosti maybutnih vchyteliv informatyky. URL: http://www.kspu.kr.ua/download/conf2013/segment/5/article_mazur.pdf [in Ukrainian].

14. Moliako V. O. (1989). Psichologichna gotovnist do tvorchoii praci. Kyiv, Ukraine, USSR: Znannya. 1989. 48 s. [in Ukrainian].

15. Ortinskii V. L. Pedagogika vyshchoi shkoly: navchalnyi posibnyk dlia studentiv VNZ. K., 2009. S. 450–471. [in Ukrainian].

16. Slastenin V. A. Professional'naja gotovnost' uchitelja k vospitatel'noj rabote: sodержanie, struktura, funkcionirovanie. Process podgotovki uchitelja v sisteme vysshego pedagogicheskogo obrazovaniia: mezhvuz. sb. nauch. trudov / pod red. V.A. Slastenina. Moskva: 1982. S. 14–28. [in Russian].

17. Sukhomlinsky V. O. (1976). Duhovnyi svit shkoliara. Tvory: V 5–ti t. T. 1. Kyiv, Ukraine, USSR: Radyans'ka shkola, 209– 396. [in Ukrainian].

18. Uznadze D. N. Obshhaja psichologija / pod red. I.V. Imedadze. SPb.: Piter, 2004. 413 s. [in Russian].

19. Shaposhnikova I. M. Zasobi realizacii zavdan' praktichnoi pidgotovki majbutn'ogo vchitelja pochatkovoï shkoli. Naukovi zapiski. Serija: Istorichni ta pedagogichni nauki: Vip. 46. M-vo osviti i nauki Ukraïni, NPU imeni M. P. Dragomanova / vidp red. M. I. Shkil'; ukl. P. V. Dmitrenko, L. L. Makarenko. Kiïv: NPU, 2002. S. 150–155. [in Ukrainian].

20. Jakimanskaja I. S. Lichnostno-orienirovanoe obuchenie. Moskva: Nauka, 1996. 278 s. [in Russian].